

Møteinnkalling

Kontrollutvalget Aremark

Møtested: Aremark kommune, møterom Kommunestyresalen

Tidspunkt: 09.05.2017 kl. 09:00

Eventuelle forfall meldes til Anita Rovedal, telefon 908 55 384, e-post anirov@fredrikstad.kommune.no

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Aremark, 03.05.17

Harald Nilsen
Leder
(sign.)

Kontrollutvalget Aremarks møte 09.05.2017

Sakliste

- PS 17/12   Protokoll fra kontrollutvalgets møte 07.02.2017 og 21.03.2017
- PS 17/13   Aremark kommunes årsregnskap og årsberetning 2016 -
kontrollutvalgets uttalelse
- PS 17/14   Skatteregnskap for 2016
- PS 17/15   Orientering - Politikergodtgjøring
- PS 17/16   Informasjon fra revisjonen
- PS 17/17   Eventuelt

Saksnr.: 2017/3662
Dokumentnr.: 3
Løpenr.: 53385/2017
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 09.05.2017	Utvalgssaksnr. 17/12

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 07.02.2017 og 21.03.2017

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Protokoll fra kontrollutvalgets møte 07.02.2017 godkjennes
2. Protokoll fra kontrollutvalgets møte 21.03.2017 godkjennes

Rakkestad, 03.05.2017

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Møteprotokoll fra kontrollutvalget 07.02.2017

Møteprotokoll fra kontrollutvalget 21.03.2017

Vurdering

Møteprotokoller fra kontrollutvalgsmøtene 07.02.2017 og 21.03.2017 legges fram for godkjenning.

Saksnr.: 2017/3662
Dokumentnr.: 1
Løpenr.: 34086/2017
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 09.05.2017	Utvalgssaksnr. 17/13

Aremark kommunes årsregnskap og årsberetning 2016 - kontrollutvalgets uttalelse

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Kontrollutvalget avgir uttalelse til årsregnskapet 2016 for Aremark kommune som vist i vedlegg 1 til saken
2. Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2016 sendes kommunestyret med kopi til formannskapet.

Rakkestad, 02.05.2017

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

1. Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap 2016 for Aremark kommune – utkast
2. Uavhengig revisors beretning 2016, datert 18.04.2017
3. Revisjonsbrev «Oppsummering av utført arbeid ved regnskapsavleggelsen 2016», datert 28.04.2017 fra IØKR IKS

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- Aremark kommunes årsregnskap 2016
- Rådmannens årsberetning 2016.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal i henhold til forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner kap. 4 påse at kommunes årsregnskap og kommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Videre fremgår det at kontrollutvalget skal avgis uttalelse til årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret. Av § 7 i forskriften fremgår følgende når det gjelder saksgangen ved uttalelsen:

” Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgis uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen avgis til kommunestyret eller fylkestinget. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet/kommunerådet eller fylkesutvalget/fylkesrådet i hende tidnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret/fylkestinget.”

Frister i prosedyren for behandling av årsregnskapet:

- Regnskapet skal avlegges innen 15. februar
- Årsberetning fra rådmann skal avgis med frist 31. mars
- Revisjonsberetning skal avgis med frist 15. april
- Kommunestyret skal behandle årsregnskapet innen 1. juli

Vurdering

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å bygge sin uttalelse på revisjonsbrevet utarbeidet av Indre Østfold Kommunerevisjon IKS, revisors beretning i tillegg til regnskapet og årsberetningen.

Årsregnskapet, årsrapport og revisjonsberetningen er avlagt innen gjeldende frister.

Revisjonsberetningen er en såkalt normalberetning, dvs at revisor ikke har funnet avvik av en slik størrelsesorden at det er nødvendig at de påpekes.

Kommunens driftsregnskap 2016 er avlagt med negativt netto driftsresultat på Kr 736.311,- og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 0,-

I tråd med forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 8 er det påsett at det ikke foreligger åpne revisjonsmerknader.

Kommunens netto driftsresultat utgjør – 0,7% av driftsinntekter i 2016. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler et nivå hvor netto driftsresultat over tid bør utgjøre + 2 % av driftsinntektene for å opprettholde økonomisk balanse.

Revisjonen vil være til stede i møtet og kan om ønskelig besvare eventuelle spørsmål fra utvalget. Sekretariatet anbefaler utvalget å benytte seg av denne muligheten, og viser for øvrig til revisjonsbrevet av 28.04.2017.

Sekretariatets konklusjon

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å avgi uttalelse til årsregnskapet 2016 for Aremark kommune som vist i vedlegg 1 i saken.

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2016 sendes kommunestyret med kopi til formannskapet.

Indre Østfold Kontrollutvalgssekretariat IKS

Kommunestyret i Aremark kommune

Deres referanse

Vår referanse

2017/3662-2-46751/2017-ANIROV

Klassering

510/118

Dato

08.03.2017

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2016 - Aremark kommune

I henhold til forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner, avgir kontrollutvalget uttalelse til årsregnskapet til kommunestyret, før det endelig vedtas i kommunestyremøtet. Kopi av kontrollutvalgets uttalelse er sendt formannskapet.

Kontrollutvalget har i møte 9. mai 2017 behandlet årsregnskapet 2016 for Aremark kommune. Grunnlagsdokumenter for kontrollutvalgets behandling har vært kommunens årsregnskap, rådmannens årsberetning, revisjonsberetningen og revisjonsbrevet. I tillegg har ansvarlig revisor og administrasjonen supplert kontrollutvalget med informasjon om aktuelle problemstillinger under behandlingen i kontrollutvalget.

Kontrollutvalget avgir følgende uttalelse til kommunestyret:

- Avleggelsen av årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning er avlagt til rett tid og i samsvar med lov og forskrifter.
- Kommunens årsregnskap 2016 viser kr 98 878 321,46,- til fordeling drift. Kommunens driftsregnskap er avlagt med et negativt netto driftsresultat på kr. 736.311 og regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 0,-
- Kontrollutvalget merker seg at kommunens netto driftsresultat i 2016 utgjør – 0,7% av driftsinntekter. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler et nivå hvor netto driftsresultat over tid bør utgjøre 2 % av driftsinntektene for å opprettholde økonomisk balanse.
- Kontrollutvalget har etter forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 8, påsett at det ikke foreligger åpne revisjonsmerknader.

Kontrollutvalget anmoder om at revisjonsbrevet «Oppsummering av utført arbeid ved regnskapsavleggelsen 2016» datert 28.04.2017 følger saken til kommunestyret og ber kommunestyret spesielt merke seg følgende punkt i brevet:

Gjennomgang leverandør- og kunderskontro

Ved gjennomgang av leverandørreskontroen er det enkelte poster som ikke har bevegelse gjennom 2016. Administrasjonen følger opp dette i løpet av 2017, og tar en gjennomgang på dette i løpet av kommende høst. Når det gjelder kunderskontro,

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Besøks- og Postadresse: Industriveien 6. 1890 Rakkestad
E-postadresse: iokus@fredrikstad.kommune.no
Mobil: 908 55 384

Org.nr.: 987 424 354
Webadresse: www.iokus.no
Bankkonto: 1050 14 16733

er det enkelte krav som har overskredet forfallsdato. Det bør foretas en gjennomgang om disse kan innkreves eller om de bør avskrives som tapt.

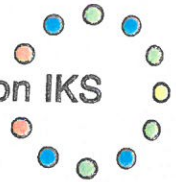
Kontrollutvalget har ingen ytterligere bemerkning til årsregnskapet 2016 for Aremark kommune og slutter seg til revisors beretning av 15. april 2017.

Aremark, dato

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Leder av kontrollutvalget

Kopi til eksterne mottakere:
Formannskapet

Til kommunestyret i Aremark kommune

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmann

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2016

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Aremark kommunes årsregnskap som viser kr 98 878 321,46 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 0,-. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Aremark kommune per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av tilleggsinformasjon i kommunens årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:
www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

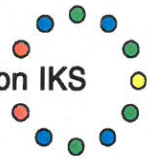
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Rakkestad, 18.04.2017

Rita Elnes
distriktsrevisor

Kontrollutvalget i Aremark kommune
c/o Indre Østfold Kontrollutvalgssekretariat IKS
Industriveien 6
1890 RAKKESTAD

Deres referanse	Vår referanse	Klassering	Dato
	2017/1980-4-86041/2017-RITELS	180/118	28.04.2017

Oppsummering av utført arbeid ved regnskapsavleggelsen 2016

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS har revidert Aremark kommunes årsregnskap for 2016. Revisjonen er utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, jf. KL § 78 nr. 1, forskrift om revisjon og standarder utarbeidet av Den Norske Revisorforening. Revisjonen er planlagt, gjennomført og rapportert slik lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk krever. Dette revisjonsbrevet vil være en konsentrert oppsummering av revisjonsarbeidet som er utført for regnskapsåret 2016, og resultatet av dette.

Opplysninger over viktige dokumenter ved regnskapsavslutningen i Aremark kommune:

Aremark kommunes årsregnskap er avlagt den 15.02.17. Rådmannens årsberetning er datert og mottatt 31.03.17. Dokumentet «Uttalelse fra ledelsen» er datert 12.04.2017 uten tilleggskommentarer, og revisors beretning er avgitt den 18.04.2017.

Konklusjon av revisors beretning i Aremark kommune:

Det vises til vår revisors beretning der det fremgår at årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Aremark kommune per 31. desember 2016, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne dato i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Kommunens økonomiske utvikling:

Driftsregnskapet:

Driftsregnskapet for 2016 viser kr 98 878 321,46 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 0,-. For 2015 hadde kommunen en fordeling til drift på kr 96 604 245,42 og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 408 331,79.

Investeringsregnskapet:

Aremark kommunes investeringsregnskap for 2016 er avsluttet med et udekket resultat på kr 4 610 429,19. Investeringsregnskapet for 2015 ble avsluttet med et udisponert resultat på kr 3 861 721,76.

Kommentarer til Aremark kommunes årsregnskap for 2016:

Revisjonen har utført løpende revisjonsarbeid i henhold til overordnet revisjonsstrategi for Aremark kommune. Revisor er pålagt å konkludere opp mot påstandene i ISA 500 – Revisjonsbevis. Det er ikke avdekket vesentlige feil eller mangler som har betydning for vår konklusjon.

De feil og mangler som har blitt avdekket gjennom den løpende revisjonen har blitt korrigert. Revisjonen har hatt kommunikasjon med flere deler av kommunes organisasjon gjennom ulike attestasjonsoppdrag og forvaltningsrevisjonsprosjekter.

For regnskapsåret 2016 fremheves følgende:

Gjennomgang leverandør- og kunderskontro

Ved gjennomgang av leverandørreskontroen er det enkelte poster som har ikke har bevegelse gjennom 2016. Administrasjonen følger opp dette i løpet av 2017, og tar en gjennomgang på dette i løpet den kommende høst. Når det gjelder kunderskontro, er det enkelte krav som har overskredet forfallsdato. Det bør foretas en gjennomgang om disse kan innkreves eller om de bør avskrives som tapt.

Selvkost kommunale betalingstjenester – indirekte kostander:

Revisjonen har foretatt en gjennomgang av grunnlaget for beregning av selvkost på kommunale betalingstjenester. Gjennomgangen er basert på de kalkyler kommunen selv har beregnet på de indirekte kostander og hvert enkelt ansvars direkte kostnader.

Det er i Aremark kommune vedtatt 100 % inndekking av vann og avløp. Renovasjon/slam er lovpålagt 100% inndekking. Det er kontrollert at selvkostområdene er behandlet riktig. Kalkulatoriske renter er beregnet med 5 års swaprente+0,5%. Dette gir en kalkylerente på 1.684% for 2016.

Pr. 31.12.16 innehar kommunen et fond på kr 194 942 på selvkostområdene knyttet til renovasjon. Fond knyttet til vann utgjør kr 1 147 658. Det er i 2016 underdekning på feiing, avløp og renovasjon, mens det er overskudd på vann og slam. Aremark kommune har foretatt vesentlige investeringer i 2016 knyttet til VAR-området. Aremark kommune har lavere inntekt enn budsjettert i 2016 på VAR- området. Dette skyldes at de budsjetterte tilkoblingsavgiftene for 2016, vil komme i 2017.

Avdrag på gjeld

Revisjonen har kontrollert kommunens utregning for vekting av avdrag hjemlet i kommunelovens § 50 (7)a. Gjenstående løpetid for kommunes samlede gjeldsbyrde, med unntak av lån for videre utlån og pensjonsforpliktelser, kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler. Aremark kommune har for 2016 utgiftsført avdrag med kr 3 462 000 som er minste tillatte avdrag.

Merverdiavgiftskompensasjon og revisors uttalelse.

Revisjonen har for 2016 kontrollert og attestert på 6 terminer for kompensasjon for merverdiavgift. De feil og mangler som har blitt avdekket, har blitt korrigert. Totalt har revisjonen avgitt revisors uttalelse på kr 12 227 092.

Videre har revisjonen avgitt uttalelser og attestasjoner gjennom året knyttet til bruk av midler fra eksterne givere, blant annet tilskudd til:

- Den kulturelle skolesekken
- Den kulturelle spaserstokken
- PU-registering
- Ressurskrevende tjenester
- Bolyst
- Diverse lønnstilskudd fra NAV

Noter

Noter er tilleggsopplysninger som har til hensikt å utdype, og forklare poster i regnskapet. I forskrift om årsregnskapet og årsberetning er det satt opp 8 noter som må følge det avlagte regnskapet. I tillegg er det i KRS - foreløpig standard nr.6, satt opp ytterligere 15 noter som skal utarbeides hvis de er relevante for kommunen. Det er likevel ikke noe i veien for å ha flere noter enn hva som er lovbestemt. Aremark kommune har i sitt årsregnskap for 2016 utarbeidet totalt 16 noter. Disse er kontrollert i forhold til regnskapet.

Rådmannens årsberetning

Revisjonen mottok rådmannens årsberetning 31.03.17. Det er utarbeidet en egen standard for god kommunal revisjonsskikk nr. 6 om "Noter og årsberetning". Etter "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" skal slike standarder følges og årsregnskapet skal utarbeides i henhold til disse.

Kravet om utarbeidelse av årsberetning er direkte hjemlet i kommuneloven § 48 (1), og standarden gir retningslinjer for hvordan denne bør utarbeides og hva som er pliktig informasjon. Aremark kommune har valgt å legge rådmannens årsberetning for 2016 inn som første del i dokumentet som inneholder årsberetning og kommentarer på rammeområdene.

Likestilling er i årsberetningen oppgitt med totale antall årsverk som gjelder kvinner og menn. Av tiltak som er iverksatt for å fremme likestilling, fremgår det at ved utlysning av stillinger blir det underrepresenterte kjønn oppfordret til å søke. Etikk er innarbeidet i årsberetningen. Vi finner Rådmannens årsberetning konsistent med avlagt årsregnskap for 2016.

Budsjettoppfølging

I forbindelse med gjennomgangen av budsjett 2016, har vi sett på den formelle oppbygningen av budsjettet mot kravene som stilles i forskriften. Det er foretatt en avviksanalyse mellom Aremark kommunes driftsbudsjett og driftsregnskap på økonomisk oversiktsnivå. Iht. forskriftene skal det være samsvar mellom regulert budsjett og regnskap.

Revisjonen har kontrollert at kommunens administrasjon har lagt fram de obligatoriske budsjetttrafforeringene for kommunestyret i regnskapsåret 2016.

Forvaltningsrevisjon

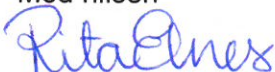
Forvaltningsrevisjon skal i henhold til kommuneloven kapittel 12, § 78 og forskrift om revisjon av 1. juli 2014 kapittel 3 § 6, utføre forvaltningsrevisjon. Etter forskriftens § 7 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets ved og forutsetninger.

I 2016 har det blitt gjennomført overordnet analyse for Aremark kommune, og utarbeidet revisjonsplan for forvaltningsrevisjonen for 2017 og 2018.

Selskapskontroll

Revisjonen har gjennomført overordnet analyse og utarbeidet plan for selskapskontroll for perioden 2017-2020. Planen for selskapskontroll er behandlet i kontrollutvalget. Med bakgrunn i planen vil fire selskaper/samarbeid bli gjenstand for kontroll i planperioden.

Med hilsen

Rita Elnes
Distriktsrevisor

Saksnr.: 2017/4324
Dokumentnr.: 5
Løpenr.: 61529/2017
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 09.05.2017	Utvalgssaksnr. 17/14

Skatteregnskap for 2016

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Skatteoppkreverens årsrapport for 2016 samt Skatteetatens kontrollrapport for 2016, tas til orientering.

Rakkestad, 27.03.17

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

- Skatteoppkreverens årsrapport, inkludert skatteregnskapet for 11.01.2017
- Kontrollrapport 2016, fra Skatteetaten, Skatt Øst, datert 15.02.2017

Saksopplysninger

Ansvar for revisjonen av skatteregnskapet ligger til Riksrevisjonen. Kontrollutvalget har derfor ingen pålagt, formell oppgave med å behandle skatteregnskapet, eller skatteinnfordringen som funksjon.

Skatteinnfordring er imidlertid en viktig lovpålagt kommunal oppgave, og i tråd med dette bør kontrollutvalget følge opp administrasjonens gjennomføring av denne oppgaven.

I likhet med tidligere år har skatteoppkreveren lagt frem en årsrapport for hele området. I henhold til instruks plikter skatteoppkrever å gi kommune-/bystyret de opplysninger og oppgaver som er nødvendig for tilsyn med den kommunale forvaltningen. I rapporten vises utviklingstrekk og nøkkeltall med utfyllende kommentarer.

Vurdering

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget tar skatteoppkreverens årsrapport for 2016 samt Skatteetatens kontrollrapport for 2016, til orientering.

ÅRSRAPPORT

ÅR 2016

INNHOLDSFORTEGNELSE

Skatteoppkreverkontoret

Kontorets ressurser	3
Kontorets intern kontroll	3
Skatteregnskapet	4
Margin	4

Skatteinntektene

Total skatteinngang	5
Kommunens andel av skatteinntektene	6

Innfordring av krav

Forskuddstrekk	7
Arbeidsgiveravgift	8
Restskatt personlige m/ligningstall	9-10
Forskuddsskatt	11
Restskatt upersonlige m/ligningstall	12
Total restanse og berostilte krav	13
Særnamns kompetanse	14
Skatteutvalg	14

Arbeidsgiverkontrollen	14

SKATTEOPPKREVERKONTORET

KONTORETS RESSURSER

Kontoret består av skatteoppkrever, som i hovedsak skal være 1 årsverk. Grunnet innskrenkninger i kommuneadministrasjonen er stillingshjemmelen tillagt flere kommunale oppgaver i år 2012 og 2015. Dette medfører at skatteoppkrever i dag jobber ca. 60% med skatt og 40% med regnskap, fakturering og innkreving av kommunale krav. Nærmeste overordnede er regnskaps og økonomisjef.

Beregning av disponible samlede ressurser i et helt år for en stilling, fremkommer som følger:

Antall uker i året	52
-6 uker ferie	<u>6</u>
Disponibelt ukesv.	46

Dagsverk til disposisjon 230.

Ressursfordeling	Årsverk	% andel fordelt
Antall årsverk ved skatteoppkreverkontoret som kun er benyttet til skatteoppkreverfunksjonen i regnskapsåret	0,60	0,60
Ressursbruk ved skatteoppkreverkontoret, fordeling av årsverk		
Skatteregnskap		0,15
Innfordring av skatt og arbeidsgiveravgift		0,40
Arbeidsgiverkontroll		0,05
Informasjon og veiledning overfor skatte- og avgiftspliktige og regnskapsførere/revisorer		
Skatteutvalg		
Administrasjon		
	Sum	0,60

Ressursene er tilfredsstillende så lenge målene nås. Men dette må vurderes fortløpende grunnet at kontoret får flere kommunale oppgaver. Kompetansen oppgraderes fortløpende med kurs og selvstudie vedr. skatteregnskap og innfordring. Arbeidsgiverkontroll skal kjøpes.

INTERN KONTROLL

Skatteoppkrever har ansvar for intern kontroll og rutinebeskrivelser som innebærer

- Styrende dokumentasjon som virksomhetsplan
- Gjennomførende dokumentasjon som rutiner
- Kontrollerende dokumentasjon som avstemmings og kontrollskjema, samt årsrapport

I tillegg til rutiner i Sofie er det utarbeidet egne rutiner vedr. skatteregnskap, innkreving av skatter og avgifter, arbeidsgiverkontroll og søknadsbehandling.

Videre oversikt over bankfullmakter og tilganger følges opp periodisk ved månedsoppgjør og rutine i Sofie. Oppfølging av arbeidslista skjer daglig av skatteoppkrever.

Skatteoppkreveren i Aremark

SKATTEREGNSKAPET

SKO bekrefter at skatteregnskapet er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer j.f. Instruks for skatteoppkreverne av 8. april 2014 kapittel 3 og §2-9 punkt 3.

Kommunen har ikke hatt besøk fra Skatt Øst vedr. stedlig kontroll av skatteoppkreverfunksjonen i 2016.

Årsregnskapet for 2016 følger som vedlegg til årsrapporten og er signert av skatteoppkreveren.

MARGIN

Margin inntektsår 2015

Beskrivelse konto 1210	Beløp	Marginprosent
Innestående margin for inntekts år 2015 pr. 31.10.2016	2 331 001	12
For mye avsatt margin for inntekts år 2015	2 331 001	
For lite avsatt margin for inntekts år 2015		

Margin inntekts år 2016

Beskrivelse konto 1210	Beløp	Marginprosent
Innestående margin for inntekts år 2016 pr. 31.12.2016	11 103 165	12
For mye avsatt margin for inntekts år 2016		
For lite avsatt margin for inntekts år 2016		

Kommentarer til marginavsetningen inntekts år 2015

Aremark kommune har hatt en marginavsetning på 10%, som så ble forhøyet til 12% etter vedtak i kommunestyret 09.02.12. For inntektsåret 2014 var det avsatt kr 1 366 333 for mye til margin. Dette gjentar seg for inntektsåret 2015 med en større økning. Det kan vurderes å justere margin i 2018 hvis inntektsåret 2016 også gir en solid avsetning.

Kommentarer til marginavsetningen inntekts år 2016

Tabellen viser innestående margin med kr 11 103 165 som sammenlignet med inntektsåret 2015 på samme tidspunkt var kr 10 899 614. Dette viser en økning på kr 203 551.

SKATTEINNTEKTENE
TOTAL SKATTEINNGANG (i kr 1000)

TOTAL SKATTEINNGANG				
	2016	2015	endring	2014
Personlige skattytere	104 101	97 699	6 402	90 505
Upersonlige skattytere	2 446	4 537	-2 091	4 175
Arbeidsgiveravgift	15 122	15 149	-27	13 627
Renter	22	4	18	19
Innfordring	-7	-2	-5	0
Sum innbetalt netto	121 684	117 387	4 297	108 326
Årets avsatte margin	12 991	12 540	451	11 771
Sum innbetalt brutto	134 675	129 927	4 748	120 097
Skattekreditorenes andel av skatteinngangen				
År	kommune	fylke	stat	folketrygd
2016	32 641	6 831	36 684	45 532
2015	29 788	6 002	36 730	44 867

Totalt er det i år 2016 innbetalt netto vel kr 121 mill. i skatter og arbeidsgiveravgift. Dette er en økning på kr 4,2 mill. fra 2015. Som tabellen viser fordeler økningen seg på personlige.

Fra 2014 til 2015 var det en økning på kr 9 mill.

Totale skatte- og avgiftsinnbetalinger brutto er gått opp med kr 4,7 mill. i forhold til samme tidspunkt i 2015.

Innbetaling upersonlige skattytere viser en nedgang på kr 2 mill. Upersonlige skattyteres andel av de totale innbetalinger er forholdsvis beskjedent.

Innbetalt arbeidsgiveravgift viser en liten nedgang på kr 27 000. Avgiftssatsen har vært lik 14,1% fra 2015 til 2016.

KOMMUNENS ANDEL AV SKATTEINNTektENE (i kr 1000)

KOMMUNENS ANDEL AV SKATTEINNTektENE				
	2016	2015	endring	100 %
FORSKUDDSPLIKTIGE				
Restanser på skatt	2 053	1 294	759	59 %
Forskuddstrekk i år	26 390	24 810	1 580	6 %
Forskuddsskatt i år	3 565	3 262	303	9 %
Overføring mellom kommuner	0	25	-25	
Renter/innford.utg.	-4	-15	11	-73 %
Margin/fordeling	637	412	225	55 %
KOMMUNENS ANDEL TOTALT	32 641	29 788	2 853	10 %
OPPRINNELIG SKATTEANSLAG	30 573	30 548		
Inngått i % av budsjettet	106,76 %	97,51 %		
Avvik i forhold til anslag	2 068	-760		

Tabellen over viser at kommunens andel av skatteinntektene er gått opp med kr 2,8 mill.fra år 2015. I det opprinnelige skatteanslaget er det beregnet en oppgang på kr 25 000 fra år 2015. Som tabellen viser er det mottatt kr 2 mill. mer enn budsjettet.

Det kommunale skattøret viser endring fra 2015 til 2016. For forskuddspliktige skattytere har utviklingen vært slik:

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
13,3	12,25	12,05	12,8	12,8	11,3	11,6	11,6	11,4	11,35	11,8

INNFORDRING AV KRAV

FORSKUDDSTREKK

RESTANSER FORSKUDDSTREKK 31.12				
ÅR	2016	2015	2014	2013
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2015	19 539	0	0	0
SUM	0	0	0	0
INNFORDRING FORSKUDDSTREKK SISTE ÅR (2015)				
	Beløp	Antall skattyt.	Prosent	
Sum krav	24 831 105	50		
Herav skjønn med tilleggsskatt	0			
Rettidig innbetalt	23 477 658	44	94,55	
Forsinket innbetalt	1 212 152	29	89,56	
Innfordret	102 173	2	72,31	
Sum innbetalt	24 791 983	50	99,84	
Ubetalte krav	39 122	3	0	
Bortskrivning småbeløp	1	1	0	
Herav i konkursbo	19 582	1	0	
Nedsatt pensj.p	0		0	
Ettergitte krav	0	1	0	
Aktiv restanse	19 539	1	0	

Tabellen viser at 94,55% av sum krav forskuddstrekk ble innbetalt i rett tid. 4,88% ble forsinket innbetalt. Det ble innbetalt forskuddstrekk fra til sammen 50 arbeidsgivere og det er kr 19 539 i aktiv restanse pr. 31.12.16. Beløpet vil bli innbetalt pr. 15.01.17

ARBEIDSGIVERAVGIFT

RESTANSEER ARBEIDSGIVERAVGIFT PR. 31.12				
ÅR	2016	2015	2014	2013
2012	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2015	77 825	0	0	0
SUM	0	0	0	0

ARBEIDSGIVERAVGIFT SISTE ÅR (2015)				
	Beløp	Antall skattyt.	Prosent	
Sum krav	14 746 169	53		
Herav skjønn med tilleggsskatt				
Rettidig innbetalt	13 971 955	47	94,75	
Forsinket innbetalt	678 203	31	87,60	
Innfordret	0	0	0,00	
Sum innbetalt	14 650 158	52	99,35	
Ubetalte krav	96 011	21	0,00	
Bortskrivning småbeløp	709	19	0,00	
Sum restanse	95 302	2	0,00	
Herav i konkursbo	17 477	1	0,00	
Herav i gjeldsforhandlinger	0	0	0,00	
Aktiv restanse	77 825	1	0,00	

4,60% ble forsinket innbetalt. Det ble innbetalt arbeidsgiveravgift fra til sammen 53 arbeidsgivere.

Tabellen viser at det er en restanse på arbeidsgiveravgift. Den vil bli innkrevd i 2017 og det gjelder en arbeidsgiver. Arbeidsgiveravgiften tilfaller i sin helhet folketrygden.

RESTSKATT PERSONLIGE M/LIGNINGSTALL

RESTANSER RESTSKATT PR. 31.12					
ÅR	2016	2015	2014	2013	2012
Inntektsår 2008	139 253	142 270	142 270	142 270	142 270
Inntektsår 2009	50 471	50 714	73 277	122 094	0
Inntektsår 2010	0	0	0	0	2 980
Inntektsår 2011	6 218	6 218	53 435	56 203	560 887
Inntektsår 2012	313 844	313 844	325 448	484 305	
Inntektsår 2013	167 577	181 077	382 840		
inntektsår 2014	100 385	1 743 030			
inntektsår 2015	452 030				
SUM	1 229 778	2 437 153	977 270	804 872	706 137
RESTSKATT SISTE ÅR (2015)					
		Beløp	Antall skatty.	Prosent	
Sum krav		6 872 237	233		
Herav skjønn med tilleggsskatt		235 606	1	3,43	
Rettidig innbetalt		3 629 755	182	52,82	
Forsinket innbetalt		1 473 911	67	45,46	
Innfordret		1 316 531	20	74,44	
Sum innbetalt		6 420 197	221	93,42	
Herav skjønn med tilleggsskatt		0	0		
Ubetalte krav		452 040	22		
Bortskrivning småbeløp		10	6		
Sum restanse		452 030	16		
Nedsatt pensj.p.		0			
Bortskrivning småbeløp		0			
Aktiv restanse		452 030	16		
Herav i konkursbo		0			

Ovennevnte totale restanse restskatt viser en nedgang på kr 1,2 mill. pr. 31.12 sammenlignet med forrige år

Tabellen viser at 93,42% av det samlede krav restskatt er innbetalt. Målt pr. 31.12.15 var det 71,96%. Målet er å oppnå 100% innfrielse.

Restanser for eldre år

Inntektsår	31.12.15	31.12.15	31.12.14	31.12.13	Skatteart
2008	139 253	142 270	142 270	142 270	Restskatt person
2009	50 471	50 714	73 277	122 094	Restskatt person
2011	6 218	6 218	53 435	56 203	Restskatt person
2012	313 844	313 844	325 448		Restskatt person
2013	167 577	181 077			Restskatt person
2014	100 385				Restskatt person
	777 748	694 123	594 430	320 567	

Restskatt eldre år gjelder 10 skattytere. Dette gjelder inntektsårene 2008, 2009, 2011, 2012, 2013 og 2014. Herav aktive tiltak på 5. Videre 3 skattytere med gjeldsordning. Et krav pålydende kr 139 253 (inntektsår 2008), et krav pålydende kr 6 218 (inntektsår 2011) og til sist et krav pålydende 4262 (inntektsår 2014), hvilket er unntatt innfordring. I restansen kr. 313 844 (inntektsår 2012) herav 1 personlig konkurs kr 221 205. Videre i restansen kr 167 577 (inntektsår 2013) også 1 personlig konkurs. Restansen restskatt 2014 på kr 100 385 forventes innkrevd inneværende år med unntak av kr 4 262 i gjeldsordning.

Kontoret har gjennomgått rapporten ”restanse liste forelda krav” pr. 31.12 foregående år og sikret at krav ikke foreldes der det ikke løper tiltak. Rapporten gav 0 treff.

Ligningstall i hele 1000 (tabell 4)

Inntektsår	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Utlignet forskuddspliktige	79 793	89 179	89 780	98 077	99 548	102 902
% økning	2,76	11,76	0,67	9,24	1,5	3,37
Restskatt forskuddspliktige	2 140	10 479	7 480	4 333	6 201	6 831
Til gode forskuddspliktige	10 585	11 123	11 646	11 993	10 550	10 342
Antall skattytere med restskatt/tilgode	1 198	1 047	1 074	1 094	866	1 065

Tabellen viser økning i utlignet skatt kr 3,37 mill. fra år 2014 til 2015, samt økning i restskatt samme år med kr 630 000.

FORSKUDDSSKATT

RESTANSER FORSKUDDSSKATT 31.12				
RAPPORTÅR	2016	2015	2014	2013
Sum krav	10 862 800	11 580 664	11 100 450	11 474 675
Innbetalt	10 862 798	11 579 798	10 875 698	11 404 667
Saldo pr. 31.12	0	866	224 752	70 008
Restanseprosent	0	0,01	2,02	0,61
FORSKUDDSSKATT SISTE ÅR (2015)				
	Beløp	Antall skattyt.	Prosent	
Sum krav	10 862 800	97		
Herav skjønn med tilleggsskatt				
Rettidig innbetalt	8 915 669	88	82,08	
Forsinket innbetalt	1 665 504	47	85,54	
Innfordret	281 625	6	100,00	
Sum innbetalt	1 0862 798	97	100,00	
Ubetalte krav	2	1	0	
Avskrevne krav	0		0	
Ettergitte krav	0		0	
Nedsatt pensj.p.	0		0	
Bortskrivning småbeløp	2	0	0	
Aktiv restanse	0	0		

Tabellen viser at 100% av det samlede krav forskuddsskatt 2015 er innbetalt.

RESTSKATT UPERSONLIGE M/LIGNINGSTALL

RESTANSER UPERSONLIGE PR. 31.12				
RAPPORTÅR	2016	2015	2014	2013
Restanse 2012	0	0	0	0
Restanse 2013	0	0	0	0
Restanse 2014	0	51 334	0	0
Restanse 2015	0	0	0	0
SUM	0	51 334	0	0
UPERSONLIGE SISTE ÅR (2015)				
	Beløp	Antall skatty.	Prosent	
Sum krav	826 480	15		
Herav skjønnt med tilleggsskatt	0	0		
Rettidig innbetalt	822 323	13	99,50	
Forsinket innbetalt	1 200	2	28,87	
Innfordret	0		0	
Totalt innbetalt	823 523	14	99,64	
Ubetalte krav	2 957	1	0	
Sum restanse	2 957	1	0	
herav i konkursbo	2 957	1	0	
Nedsatt pensj.p.	0		0	
Sum tapte krav	0		0	
Aktiv restanse	0	1	0	

Ovennevnte tabell viser at 99,64% er innbetalt pr. 31.12.16 av samlede krav. Det gjenstår et krav vedr. 1 selskap som inngår i konkursbo.

Ligningstall i hele tusen

Inntektsår	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Utlignet upersonlige	2 616	3 995	4 328	4 179	4 588	2 487
% økning	39,74	52,71	8,34	-3,44	9,79	-45,79

TOTALE RESTANSER OG BEROSTILTE KRAV

TOTALE RESTANSER PR. 31.12					
ÅR	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	Herav berostilt
Forskuddstrekk	97 946	138 674	79 221	42 360	
Arbeidsgiveravgift	139 178	122 505	53 218	54 238	
Innf utland	0	0	0	4 366	
Eldre år	777 748	694 123	594 430	320 567	
Siste år	452 030	1 743 030	382 840	484 305	
Forskuddsskatt personlige	264 482	470 241	351 817	400 436	
Forskuddsskatt upersonlige	51 053				
Restskatt upersonlige	54 291	51 334	0	0	
Forsinkelsesrenter	22 827	29 421	40 368	61 352	
Innfordringsinntekter	19 696	14 319	21 973	9 546	
Sum restanser	1 879 251	3 263 647	1 523 867	1 377 170	0
Kommunens andel ca 30%	490 418	926 912	441 194	396 879	

Ovennevnte tabell viser at de totale skatte og avgifts restanser er gått ned med kr 1,3 mill. Dette skyldes i hovedsak siste års restskatt og forskuddsskatt.

Restansene fordeler seg med 86,95% på de personlige skattyterne.

Vedr. forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift gjelder dette i hovedsak år 2016. Herav i konkurs kr. 37 059 (inntektsår 2015).

Restskatt eldre år gjelder 10 skattytere. Dette gjelder inntektsårene 2008, 2009, 2011, 2012, 2013 og 2014, jfr. side 10 i rapporten. Herav aktive tiltak på 5. Videre 3 skattytere med gjeldsordning. Et krav pålydende kr 139 253 (inntektsår 2008) og et krav pålydende kr 6 218 (inntektsår 2011) og til sist et krav pålydende kr 4 262 (inntektsår 2014), hvilket er unntatt innfordring. I restansen kr. 313 844 (inntektsår 2012) herav i konkurs kr 221 205. Videre restansen kr 167 577 (inntektsår 2013) gjelder også 1 personlig konkurs. Restansen restskatt 2014 på kr 100 385 forventes innkrevd inneværende år med unntak av kr 4 262 (gjeldsordning).

Restskatt siste inntektsår 2015 er gått ned med kr 1,2 mill. sammenlignet med samme tidspunkt i fjor. Dette skal innkreves i år 2017.

Forskuddsskatt er gått ned med kr 205 759 sammenlignet med fjor året. Skyldig restanse gjelder 3 skattytere og gjelder inntektsår 2012, 2013, 2014 og 2016. Kravet inntektsår 2012 og 2013 på til sammen kr 233 116 gjelder 1 skattyter som er slått konkurs i 2014. Vedr. inntektsår 2014 gjenstår 1 beløp på kr 866, hvor skattyter er utvandret. Restkravet på kr 30 500 vedr. 2016 forventes innfordret.

Forskuddsskatt upersonlige gjelder 1 selskap som har gått konkurs i 2016. Krav inngår i konkursbo.

Skatteoppkreveren i Aremark

Restskatt upersonlige gjelder samme selskap og er restanse for inntektsår 2014 og 2015, og inngår i konkursbo.

Forsinkelsesrenter gjelder i hovedsak 1 person som skylder renter på til sammen kr 11 293 vedr. restskatt. Aktive tiltak løper. I tillegg et rentekrav på kr 1 030 (inntektsår 2010) i gjeldsordning

Vi har ingen berostilte krav pr. 31.12.16. Ingen endring sammenlignet med samme tidspunkt i fjor.

Innfordringsinntekter har gått opp med kr 5 377 sammenlignet med samme tidspunkt i fjor. Herav 1 i gjeldsordning med kr 1 591, som ikke er gjenstand for innføring.

Vi har ingen krav som er avskrevet eller ettergitt år 2016.

Resultatkrav pr. 31.12.16.

Måloppnåelsen var god med 99,8% innbetalt forskuddstrekk (mål 100%), 99,3% innbetalt arbeidsgiveravgift (mål 99,8%), 100% innbetalt forskuddsskatt (mål 100%), 97,9% totalt innbetalt restskatt (mål 95,0%), 90,9% innfordret restskatt (mål 63%), 97,4% innbetalt restskatt upersonlige (mål 97%) og 98,8% innbetalt forskuddsskatt upersonlige (mål 100%).

SÆRNAMSKOMPETANSE

Som særnamsmann er kontoret raskere ute for å sikre kravet, som også medfører bedre prioritet og god skatteinngang. Nedennevnte tabell viser aktiviteten sammenlignet med år 2015.

År	2016	2015	2014	2013	2012
Avholdte utleggsforretninger	4	4	9	6	9
Bistandsbegjæringer	2	1	3	2	2
Totalt antall utleggsforretninger	6	5	12	8	11

Det er en oppgang i 2016 sammenlignet med fjor året.

SKATTEUTVALG

Skatteoppkrever har ikke sendt saker til skatteutvalg i år 2016.

Skatteutvalget har ikke ettergitt skatt de siste 10 år. Siste sak til behandling var i oktober 2006.

ARBEIDSGIVERKONTROLLEN

Kontoret har ikke kjøpt tjenester i år 2016, og deltar på nåværende tidspunkt ikke i **interkommunal samarbeidsordning**. Grunnet få arbeidsgivere, har kontoret avholdt de selv med unntak av siste år. Det ble fremmet behov for å kjøpe tjenesten for år 2016.

Aremark SKO har av den grunn ikke avholdt kontroller. Nedennevnte tabell blir stående som siste aktivitet på området.

Aremark kommune vil kjøpe tjenesten fra år 2017.

Skatteoppkreveren i Aremark

Kontorets resultat pr. 31.12.15

	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Antall planlagte kontroller	3	4	3	3	3	3
Antall gjennomførte kontroller	2	3	3	3	2	3
Måloppnåelse i %	2,6	3,8	4,7	5	3	5

Kontrollplanen ble oppført med 3 kontroller for å nå målet om 5%. Det er blitt avholdt 2 kontroller. 1 vedr. skattetrekkkonto og 1 med fullt bokettersyn av regnskapet. Sistnevnte ble fullført i år 2015 grunnet innføring av KOSS.

Resultat

Kontrollen ga treff, da manglende avsatte midler for skattetrekk. Ingen avdekking over beløpsgrensene.

Gjenstand for kontroll er arbeidsgivere med ansatte. Kontoret er målt ut ifra 77 arbeidsgivere. Herav mange 401 oppgaver, da innkrevingsstatistikken for inntektsåret 2015 viser ca.50 aktive arbeidsgivere.

I 2016 fulgte en opp avstemming av a-ordningen pr. termin i Sofie.

Annen hver måned kjøres rapport "enhetsregisteret nye enheter/oppførte enheter" for å fange opp eventuelle nye arbeidsgivere. Denne danner grunnlag for utsendelse av veiledning. Ingen nye arbeidsgivere med ansatte i år 2016.

Det er ingen revisorer i kommunen, men 2 regnskapsførere med delt virksomhet Aremark/Halden.

Aremark, 11. januar 2017

AREMARK KOMMUNEKASSE

Bjørg Hansesætre
skatteoppkrever

Vedlegg: Årsregnskapet for 2016, signert av skatteoppkreveren.

Årsregnskap for Aremark kommune for regnskapsåret 2016. Avlagt etter kontantprinsippet

	Valgt år	Forrige år
Likvider	11 333 854	11 761 922
Skyldig skattekreditorene	-202 050	-846 957
Skyldig andre	-28 635	-15 346
Innestående margin	-11 103 165	-10 899 614
Udisponert resultat	-5	-5
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-15 122 450	-15 149 827
Kildeskatt mv - 100% stat	0	0
Personlige skatteyttere	-104 101 285	-97 699 303
Upersonlige skatteyttere	-2 445 921	-4 537 661
Renter	-22 637	-4 417
Innfordring	7 605	3 685
Sum	-121 684 688	-117 387 523
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	15 122 450	15 149 826
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	30 410 244	29 717 209
Fordelt til Fylkeskommunen	6 831 108	6 002 154
Fordelt til kommunen	32 641 704	29 788 039
Fordelt til Staten	36 684 662	36 730 295
Krav som er ufordelt	0	1
Videresending plassering mellom kommuner	-5 480	
Sum	121 684 688	117 387 523
Sum totalt	0	0

AREMARK KOMMUNEKASSE

Bj. Hansesetne
 2016

11/1 - 17

Forklaring til årsregnskapet

Skatteregnskapet er avlagt etter kontantprinsippet. Skatteregnskapet viser skatter og avgifter mv som er innbetalt i løpet av regnskapsåret.

Innbetalte skatter og avgifter mv er fordelt til kommunen, fylkeskommunen, folketrygden og staten (skattekreditorene), etter gjeldende fordelingstall.

Sumlinjene i årsregnskapet

- **Likvider**
Likvidene i skatteregnskapet består av bankbeholdning for skatt og eventuelt kontantbeholdning.
- **Skyldig skattekreditorene**
Fordelingsoppgjøret til skattekreditorene for desember, står som gjeld i balansen pr. 31.12. Skatteoppkreveren skal utbetale fordelingsoppgjøret til skattekreditorene senest 10. januar.

Dersom dette er et positivt beløp, har skatteoppkreveren en fordring på skattekreditorene. Skattekreditorene skal innbetale dette beløpet til skatteoppkreveren senest 20. januar.
- **Skyldig andre**
Dette beløpet består av uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, som ikke er fordelt til skattekreditorene.
- **Udisponert resultat**
Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.
- **Innbetalte skatter og avgifter, Renter, Innfordring**
Dette beløpet er innbetalt arbeidsgiveravgift, forskuddstrekk fratrukket marginavsetning, forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere, restskatt og overskytende forskudd for personlige og upersonlige skattytere, kildeskatt, samt renter og gebyrer.
- **Fordelt til skattekreditorene**
Dette er innbetalte skatter og avgifter, renter og gebyrer som er fordelt til skattekreditorene.
- **Krav som er ufordelt**
Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

3. Måloppnåelse

3.1 Skatte- og avgiftsinngang

Skatteregnskapet for Aremark kommune viser per 31. desember 2016 en skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 121 684 688 og utestående restanser² på kr 1 879 251. Ingen av de forannevnte restansene er berostilt. Skatteregnskapet er avlagt av kommunens skatteoppkrever 11. januar 2017.

3.2 Innkrevingsresultater

Vi har gjennomgått innkrevingsresultatene per 31. desember 2016 for Aremark kommune.

Resultatene viser følgende:

	Totalt innbetalt i MNOK	Innbetalt av sum krav (i %)	Resultatkrav (i %)	Innbetalt av sum krav (i %) forrige år	Innbetalt av sum krav (i %) regionen
Restskatt personlige skattytere 2014	4,8	97,94	95,00	95,39	94,04
Arbeidsgiveravgift 2015	14,7	99,35	99,80	99,80	99,86
Forskuddsskatt personlige skattytere 2015	10,9	100,00	100,00	99,99	99,17
Forskuddstrekk 2015	24,8	99,84	100,00	100,00	99,96
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2015	4,1	98,76	100,00	100,00	99,95
Restskatt upersonlige skattytere 2014	1,9	97,36	97,00	100,00	98,61

3.3 Arbeidsgiverkontroll

Resultater for skatteoppkreverkontoret per 31. desember 2016 viser følgende iht. skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere	Minstekrav antall kontroller (5 %)	Antall utførte kontroller i 2016	Utført kontroll 2016 (i %)	Utført kontroll 2015 (i %)	Utført kontroll 2014 (i %)	Utført kontroll 2016 region (i %)
75	4	0	0,0	2,6	3,8	4,2

Skatteoppkreveren for Aremark har ikke gjennomført arbeidsgiverkontroll i 2016.

4. Kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har i 2016 ikke gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverkontoret. Siste stedlige kontroll ble avholdt 1. april 2014.

Skattekontoret har i 2016 gjennomført kontorkontroll av skatteoppkreverkontoret for områdene intern kontroll, skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll.

5. Resultat av utført kontroll

- *Intern kontroll*

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

- **Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskap**

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av skatteregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

- **Skatte- og avgiftsinnkreving**

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, finner vi at utførelsen av innkreivingsarbeidet og oppfølgingen av restansene i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

- **Arbeidsgiverkontroll**

Skatteoppkreveren har ikke gjennomført noen stedlige arbeidsgiverkontroller i 2016. Skatteoppkreveren har dermed ikke oppfylt sine plikter etter skattebetalingsloven § 5-13 og tilhørende retningslinjer gitt av Skattedirektoratet.

6. Ytterligere informasjon

Det er gjennomført oppfølgingsamtale med økonomisjef i Aremark kommune, Mette Eriksen, per telefon 27. oktober 2016. Bakgrunnen for samtalen var at Aremark kommune ikke hadde planlagt å gjennomføre arbeidsgiverkontroller i 2016. Eriksen bekreftet i samtalen at det ikke ville bli avholdt kontroller i 2016. Kommunen har forsøkt å få kjøpt kontroller uten at dette har lyktes. Det ble videre opplyst at Aremark kommune er i dialog med Halden kommune om overføring av skatteoppkreverfunksjonen for Aremark til skatteoppkreveren for Halden fra medio 2017.

Skattekontoret har gjennom sine kontrollhandlinger for 2016 verken gitt pålegg eller anbefalinger.

Vennlig hilsen

Cathrine Sjong Bakken
fung. avdelingsdirektør
Skatt øst

John Arne Jenssen

Kopi til:

- Kontrollutvalget for Aremark kommune
- Skatteoppkreveren for Aremark kommune
- Riksrevisjonen

Saksnr.: 2017/3662
Dokumentnr.: 6
Løpenr.: 64645/2017
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 09.05.2017	Utvalgssaksnr. 17/15

Orientering - Politikergodtgjøring

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Sekretariatets redegjørelse tas til orientering.

Rakkestad, 30.03.2017
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) kap. 8
- Aremark kommunes økonomireglement

Saksopplysninger

Følende vedtak ble fattet i kontrollutvalget i Aremark 07.02.2017:
Sekretariatet bes å vurdere hvorvidt det er anledning for enkeltrepresentanter å avstå fra politikergodtgjøring for å benytte denne som inndekning av konkrete tiltak i budsjettet. Sekretariatet bes om å orientere utvalget om regelverket i neste møte 09.05.2017.

Bakgrunnen for vedtaket var en diskusjon i kontrollutvalget hvor medlemmene drøftet reglene for inndekning av prosjekter. Da diskusjonen fant sted var det noe uklart om det konkrete vedtaket diskusjonen omhandlet var fattet i budsjettvedtaket eller om det var en enkeltstående sak.

Vedtaket er å finne som en del av budsjettbehandlingen.
Av kommunestyrets protokoll fra møtet 15.12.2016 fremkommer følgende under behandlingen av budsjettet:

«[...] Repr. Alf Ulven (H) fremmet på vegne av Aremark Høyre følgende forslag:

Disponeringer:

- *Innkjøp av juletrepynt/julelys i Furulundsområdet. Prosjektet er tenkt administrert av frivillighetssentralen; kr 20 000,-*
- *Disponering av kr. 50 000,- til BMX-klubben. Pengene skal være delfinansiering 50% av totalsum*
  - *Målbod*
  - *Demo/utleiesykler*
  - *Barnesikring*

Pengene utbetales når tiltakene hver for seg er gjennomført. Det skal etableres en partneravtale hvor BMX-klubben og Aremark kommune bidrar med 50% hver i disse 3 prosjektene.

I tillegg skal BMX-klubben være med å etablere en sykkelcrossbane i området idrettshall – Myrland- Furulund hvor alle direkte kostnader dekkes av Aremark kommune.

- *Det avsettes kr 155 000,- som skal være nødvendig egenkapital til å etablere «Tuftepark» og materialkostnader til sykkelcrossbanen og lekeapparater i nærheten av Furulund.*

Inndekning

Reduksjon av godtgjøring til varaordfører; kr. 225 000,-

(...)

Repr. Alf Ulven sitt forslag enstemmig vedtatt.»

Regelverk

Bestemmelsene om årsbudsjett er regulert i kommuneloven kapittel 8 med tilhørende forskrifter, videreført i Aremark kommunes økonomireglement.

Som hovedregel skal utgiftene dekkes uten at balansen i budsjettet ødelegges, budsjettet skal være realistisk og omfatte hele kommunens virksomhet. Dersom disse bestemmelsene er i varetatt står kommunen relativt fritt til å vedta formål og hvordan de gis inndekning.

Videre går følgende fram av forskriften § 6 om årsbudsjettets innhold og inndeling:
Den enkelte bevilgning skal føres opp med beløp og en tekst som angir hva bevilgningen gjelder. I tilknytning til bevilgningen skal kommunestyret eller fylkestinget angi mål og premisser knyttet til bruken av bevilgningen. Slik angivelse kan likevel utelates dersom anvendelsen åpenbart følger av bevilgningens tekst og beløp.

Det følger av kommuneloven § 42 at folkevalgte har krav på godtgjøring. Hensynet bak bestemmelsen er at ordningen skal legge til rette for bred deltakelse i lokaldemokratiet, slik at det skal være mulig for alle å delta. Det er kommunestyret selv som fastsetter reglene for godtgjøring, regler for hvordan godtgjøringen skal fastsettes og hvor stor den skal være.

Vurdering

Det foreligger slik vi ser det ingen begrensninger i bestemmelsene verken om budsjett eller om politikergodtgjøring om at den ikke kan avstås og benyttes til dekning av andre formål.

Det bemerkes for øvrig at sekretariatet ikke har tatt stilling til hvorvidt godtgjøringen til varaordfører er vedtatt fjernet kun i dette budsjettet eller som en varig ordning. Det er heller ikke foretatt andre vurderinger av eventuelle problemstillinger rundt vedtaket i kommunestyret utover tolkningen som er beskrevet over.

Kontrollutvalget anbefales å ta sekretariatets redegjørelse til orientering.

Saksnr.: 2017/3662
Dokumentnr.: 4
Løpenr.: 53410/2017
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 09.05.2017	Utvalgssaksnr. 17/16

Informasjon fra revisjonen

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Informasjonen fra revisjonen tas til orientering

Rakkestad, 16.03.2017

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Ingen

Vurdering

Informasjonen er først og fremst muntlig orientering og sekretariatet tar utgangspunkt i det i sin saksbehandling.

Saksnr.: 2017/3662
Dokumentnr.: 5
Løpenr.: 53429/2017
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Aremark	Møtedato 09.05.2017	Utvalgssaksnr. 17/17

Eventuelt

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Saken legges fram uten innstilling

Rakkestad, 16.03.2017

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS